

**AN ROINN LEABHARLANN
RÁITEAS UM CHOSAINT LEANAÍ AR SONRAÍ SEIRBHÍSE
Lúnasa 2022**

1 RÉAMHRÁ

Cuireann Roinn na Leabharlann seirbhísí ar fáil don phobal, lena n-áirítear leanaí agus daoine leochaileacha, trí líonra de leabharlanna brainse, veaineanna leabharlainne soghluaiste, seirbhís gafa sa teach agus rannóg staidéir agus cartlainne áitiúla. San áireamh sna seirbhísí seo tá idirbhearta agus gníomhaíochtaí a bhaineann le leabhair, soláthar faisnéise, agus eagrú, bainistíocht agus seachadadh imeachtaí, mar scéalaíocht, cuairteanna údair, ranganna TFC, clubanna leabhar, siamsaíocht leanaí, ceardlanna agus cainteanna ar raon leathan ábhar. , mar chuid de chlár náisiúnta ar nós Right to Read, Éire Shláintiúil, Éire Chruthaitheach, Europe Direct agus Work Matters. De bharr nádúr na seirbhísí seo bíonn teagmháil ag foireann na leabharlainne le leanaí agus le daoine leochaileacha ina ngnáthobair laethúil agus trí ghníomhaíochtaí cláraithe.

Fostaíonn Roinn na Leabharlann conraitheoirí freisin chun imeachtaí agus clár a eagrú, a bhainistiú agus a sheachadadh, agus chun seirbhísí agus obair eile a dhéanamh, i gcomhar le agus thar ceann Roinn na Leabharlann. Téann na conraitheoirí seo i dteagmháil le leanaí agus daoine leochaileacha a fhreastalaíonn ar na himeachtaí seo agus a ghlacann páirt iontu.

Is é cuspóir an Ráitis seo um Chosaint Leanaí atá Sonrach don tSeirbhís ná prionsabail agus nósanna imeachta a scrúdú agus a chur i bhfeidhm a chaithfear a chomhlíonadh agus seirbhísí leabharlainne á seachadadh lena chinntiú, chomh fada agus is indéanta, go bhfuil leanaí agus daoine fásta leochaileacha a bhaineann leas as na seirbhísí seo sábháilte ó dhochar. Tá an Ráiteas um Chosaint Leanaí atá Sonrach don tSeirbhís le léamh in éineacht leis an Ráiteas Corparáideach um Chosaint Leanaí.

2 RIOSCA A THUISCINT.

Sainmhíneann an tAcht um Thús Áite do Leanaí 2015 riosca mar “aon fhéidearthacht díobhála a dhéanamh do leanbh agus é ag baint leasa as seirbhís. Sainmhíneann díobháil i ndáil le leanbh mar:

- (a) ionsaí, drochíde nó faillí a dhéanamh ar an leanbh ar mhodh a dhéanann difear tromchúiseach do shláinte, forbairt nó leas an linbh nó ar dóigh dó difear tromchúiseach a dhéanamh dó, nó
- (b) drochúsáid ghnéasach an linbh, cibé acu is gníomh aonair, neamhghníomh, nó imthosca nó sraith nó teaghlaim gníomhartha, neamhghníomhartha nó imthosca nó eile is cúis leis;”.

3 SAINMHÍNITHE

- a. **Páiste:** Duine nach bhfuil 18 mbliana d'aois slánaithe aige nó aici, gan duine atá pósta nó a bhí pósta san áireamh.
- b. **Fostaí:** Aon duine a oibríonn d’údarás áitiúil faoi chonradh fostaíochta. Féadfaidh an conradh seo a bheith sainráite nó intuigthe agus a bheith ó bhéal nó i scríbhinn. Féadfaidh fostaí a bheith fostaithe go lánaimseartha nó go páirtaimseartha nó go sealadach.
- c. **Imní:** “Sainmhíneann ‘imní’ i gcomhthéacs an bheartais seo mar an t-eolas nó an t-amhras go bhfuil leanbh i mbaol nó go ndearnadh mí-úsáid nó faillí orthu. Beidh fianaise nó táscairí mí-úsáide mar thaca le hábhair imní den sórt sin agus/nó faillí”.

- a. **Conraitheoir:** Aon duine, fostóir, nó eagraíocht a ndéanann a bhfostaithe obair ar shuim sheasta nó eile agus a sholáthraíonn na hábhair agus an saothar (cibé acu a shaothar féin nó saothar duine eile) chun an obair sin a dhéanamh nó a sholáthraíonn an saothar ach amháin thar ceann duine aonair. údarás áitiúil.
- b. **Oibrí Deonach:** Aon ghníomhaíocht a bhaineann le ham a chaitheamh, gan phá, ag déanamh rud éigin a fhéachann le leas an chomhshaoil nó le duine (daoine aonair nó grúpaí) seachas, nó i dteannta, garghaolta. Cuid lárnach den sainmhíniú seo is ea an fhír gur gá gur rogha a dhéanann gach duine faoi shaoirse obair dheonach. D'fhéadfadh go n-áireofaí leis seo gníomhaíocht fhoirmiúil a dhéantar trí eagraíochtaí poiblí, príobháideacha agus deonacha chomh maith le rannpháirtíocht neamhfhoirmiúil pobail.
- c. Ciallaíonn duine leochaileach duine, seachas leanbh, a –

(a) atá ag fulaingt ó neamhord intinne, cibé acu mar thoradh ar mheabhairghalar nó néaltrú,

(b) Tá míchumas intleachta air

(c) A bhfuil lagú coirp air, cibé acu de bharr díobhála, tinnis nó aois, nó

(d) Tá míchumas coirp air, atá de chineál nó céim den sórt sin -

- (i) Maidir le srian a chur le cumas an duine é féin nó í féin a chosaint ar dhochar ó dhuine eile, nó
- (ii) Is é an toradh a bhíonn air sin go dteastaíonn cúnamh ón duine le gníomhaíochtaí an tsaoil laethúil lena n-áirítear gléasadh, ithe, siúl, níochnáin agus folcadh..

4 Prionsabail chun Leanaí a Chosaint ó Dhíobháil agus iad ag baint leasa as seirbhísí leabharlainne.

Tá Comhairle Contae Fhine Gall tiomanta do chur chuige páistelárnach i leith ár gcuid oibre le leanaí maidir lenár seirbhísí agus gníomhaíochtaí go léir a sholáthar. Admhaíonn an Chomhairle go bhfuil dualgas agus freagracht chorparáideach fhoriomlán uirthi na leanaí a bhfuil rochtain acu ar ár seirbhísí agus ár ngníomhaíochtaí a chosaint.

Tá Comhairle Contae Fhine Gall tiomanta do:

- Leas ginearálta, forbairt sláinte agus sábháilteacht leanaí a chur chun cinn;
- A chinntiú go bhfuil nósanna imeachta bainistíochta sábháilte i bhfeidhm don fhoireann agus do na conraitheoirí uile, lena n-áirítear: nósanna imeachta láidre earcaíochta, roghnúcháin, maoirseachta agus tacaíochta;
- Treoir agus nósanna imeachta a fhorbairt d'fhoireann agus do chonraitheoirí a bhféadfadh cúis réasúnach inní a bheith acu maidir le mí-úsáid nó faillí a d'fhéadfadh a bheith ann ar leanbh a bhfuil baint aige le seirbhísí nó gníomhaíochtaí na Comhairle;
- A chinntiú go gceaptar Oifigigh Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí agus go mbeidh rochtain orthu;
- A chinntiú go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm ag an gComhairle chun déileáil le líomhain mhí-úsáide a dhéantar i gcoinne fostaí/conraitheora;
- Feasacht a ardú san eagraíocht faoi rioscaí féideartha do shábháilteacht/leas leanaí;
- Nósanna imeachta a fhorbairt chun freagra a thabhairt ar thimpistí agus ar ghearáin;
- Nósanna imeachta coimeádta taifead soiléir a fhorbairt agus a chothabháil;

Treoirínte maidir le riosca díobhála ag amanna oscailte lasmuigh de ghnáthuaireanta oibre: Mo Leabharlann Oscailte MOL.

- Beidh duine fásta freagrach in éineacht le gach leanbh faoi bhun 16 bliana d'aois agus iad ag úsáid mo leabharlann oscailte.
- Ní féidir ach le tuismitheoirí/caomhnóirí agus cúramóirí leanaí a thabhairt isteach sa leabharlann le linn uaireanta Mo Leabharlann Oscailte agus caithfidh siad a bheith i láthair i gcónaí leis na leanaí.

- Is féidir le daoine óga idir 16-17 mbliana d'aois mo leabharlann oscailte a úsáid gan tionlacan tar éis dóibh a bheith ionductaithe agus le cead scríofa tuismitheora.
- Caithfidh tuismitheoir/caomhnóir/cúramóir a bheith i láthair ag an ionductú agus ag clárú mar Úsáideoir M'Úsáideoir Leabharlainne Oscailte agus rachfar i dteagmháil léi má thagann aon cheist chun cinn maidir le mo leabharlann oscailte.
- Tá tuismitheoir/caomhnóir/cúramóir freagrach as sábháilteacht a bpáistí agus as an iompar le linn na seirbhíse seo gan maoirsiú..

Ciallaíonn cur chuige páistelárnach Chomhairle Contae Fhine Gall:

- Caitheamh go cothrom le gach leanbh
- Éist le leanaí agus meas a bheith acu orthu
- Bíodh leanaí páirteach mar is cuí
- Spreagadh, tacaíocht agus moladh a sholáthar (beag beann ar chumas)
- Úsáid teanga chuí (briathartha agus fisiceach)
- Bíodh spraoi agat agus spreag atmaisféar dearfach
- Déan cáineadh cuiditheach nuair is gá
- Caitheamh le gach leanbh mar dhaoine aonair
- Bíodh meas agat ar spás pearsanta linbh
- Úsáid áiseanna teagaisc aois-oiriúnach
- Treoraigh trí shampla
- Bheith feasach ar theorainneacha ama leanaí m.sh., scoil/scrúduithe agus gníomhaíochtaí á sceidealú
- Cruthaigh atmaisféar muiníne
- Bheith feasach ar an Acht um Stádas Comhionann 2000-2010 a bhaineann le hidirdhealú bunaithe ar naoi bhforas:
 - Inscne
 - Stádas Sibhialta
 - Stádas Teaghlaigh
 - Aois
 - Rás
 - Creideamh
 - Míchumas
 - Claonadh Gnéis
 - Ballraíocht den Lucht Siúil
- Bain úsáid as gach eolas maidir le leanaí chun na críche ar tugadh an fhaisnéis sin amháin, faoi réir imní(i) maidir le cosaint leanaí).

5 An Ráiteas um Chosaint Leanaí a chur ar Fáil.

Cuirfear an Ráiteas um Chosaint Leanaí atá Sonrach maidir le Seirbhís ar fáil don fhoireann go léir atá ag obair i Leabharlanna agus do chonraitheoirí atá fostaithe ag Roinn na Leabharlann. Nuair is cuí, cuirfear ar taispeáint go poiblí é, agus cuirfear ar fáil é do Thuismitheoirí & Caomhnóirí, TULSA agus baill den phobal ar iarratas. Déanfar athbhreithniú air gach 2 bhliain nó níos luaithe má tá athrú ábhartha tagtha ar aon cheann de na saincheisteanna dá dtagraíonn sé.

6 Roghnú Foirne.

Déantar grinnfhiosrúchán an Gharda Síochána ar gach ball foirne leabharlainne sula dtéann siad i mbun fostaíochta leis an gComhairle, mar aon le conraitheoirí a eagraíonn, a bhainistíonn agus a sheachadann imeachtaí agus cláir thar ceann Roinn na Leabharlann.

7 Faisnéis agus Oiliúint.

Gheobhaidh gach ball foirne sna Leabharlanna Eolas agus Oiliúint leordhóthanach agus chuí maidir le Leas & Cosaint Leanaí. Cuirfear eolas ar ardchaighdeán ar fáil dóibh freisin maidir le haithint agus tuairisciú imní faoi Chosaint agus Leas Leanaí. Áireofar leis an oiliúint faisnéis shoiléir freisin faoi ról na nGníomhaireachtaí Reachtúla a bhfuil príomhfhreagracht orthu i gCosaint agus Leas Leanaí, eadhon, TUSLA agus An Garda Síochána.

Déanfaidh an Chomhairle freisin Cód Iompraíochta a tháirgeadh chun Leanaí a chosaint agus a chosaint le dáileadh ar bhaill foirne a idirghníomhaíonn le leanaí i gcomhlíonadh a ndualgas a bhaineann leis an gClár seo.

8 Nós Imeachta chun Imní faoi Chosaint nó Leas Leanaí a Thuairisciú.

Ní mór do gach Fostaí agus Conraitheoir é sin a chur in iúl don Oifigeach Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí nó don Leas-Cheann Comhairle má tá cúis réasúnach imní acu go bhféadfaí, go bhfuil nó go bhfuil baol ann go ndéanfaí mí-úsáid nó faillí ar Leanbh. Seo a leanas an nós imeachta chun ábhar imní a thuairisciú:

Nósanna Imeachta Tuairiscithe maidir le Drochúsáid Amhrasta/Nochta.

Tá imní nó amhras ar fhostaí/conraitheoir.

Cuir an tOifigeach Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí ar an eolas ag baint úsáide as an bhfoirm in Aguisín 2 (i gcás éigeandála nó mura bhfuil an Duine um Chosaint Leanaí ar fáil, ba chóir an tuairisc a chur go díreach chuig Tusla agus/nó chuig an nGarda Síochána)

Oifigeach Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí le dul i gcomhairle le/an Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach a chur ar an eolas.

Oifigeach Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí le tuismitheoir(i)/caomhnóir(i) a chur ar an eolas má tá tuairisc á dhéanamh **mura gcuirfeadh sé sin an leanbh i mbaol nó go mbainfeadh sé an bonn den imscrúdú.**

Oifigeach Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí le tuairisc a thabhairt don Garda Síochána mura bhfuil sé in ann teagmháil a dhéanamh leis an oibrí sóisialta – i.e., le linn éigeandála nó lasmuigh d'uaireanta oibre.

Ba cheart don Oifigeach Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí de réir an Achta um Chosaint Sonraí, 2003 gach imní a thuairiscítear, gach gníomh a rinneadh agus na torthaí a thaifeadadh.

Sa chás go gcinneann an tOifigeach Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí nó an Leas-Oifigeach Caidrimh Ainmnithe gan ábhar imní a thuairisciú don TUSLA nó don Garda Síochána, tabharfar ráiteas soiléir i scríbhinn don Fostaí nó don Chonraitheoir aonair a d'ardaigh an t-imní ar na cúiseanna nach bhfuiltear ag déanamh beart. Cuirfear in iúl don Fostaí nó don Chonraitheoir má tá imní orthu fós faoin scéal, go bhfuil cead acu mar dhaoine aonair dul i gcomhairle le TUSLA nó leis an nGarda Síochána nó tuairisc a thabhairt dóibh.

9 Nós Imeachta um Chosaint Leanaí/Cosaint Líomhaintí i gcoinne fostaí.

- a. Sa chás go ndéantar líomhain maidir le mí-úsáid linbh i gcoinne Fostaí nó Conraitheora leanfar an Nós Imeachta Tuairiscithe atá leagtha amach ag 8 thuas.
- b. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara gur ar na hÚdaráis Reachtúla atá freagrach as imscrúdú a dhéanamh ar amhras faoi dhrochúsáid leanaí. Ceanglaítear ar Chomhairle Contae Fhine Gall aon bhearta cosantacha riachtanacha a ghlacadh atá comhréireach leis an leibhéal riosca agus a dhéanfaidh a cuid oibleagáidí i leith a Fostaí a chothromú lena cuid oibleagáidí maidir le leas leanaí.
- c. Nuair a dhéantar líomhain maidir le Drochúsáid Leanaí i gcoinne fostaí nó conraitheora, leanfar an nós imeachta seo a leanas:
 - (i) Cuirfear an líomhain in iúl don Oifigeach Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí;
 - (ii) Cuirfidh an tOifigeach Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí an líomhain in iúl don Stiúrthóir Gnóthaí Corparáideacha agus Rialachais agus don Oifigeach Feidhmiúcháin Sinsearach, H.R.;
 - (iii) Leanfaidh an tOifigeach Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí an Nós Imeachta Caighdeánach Tuairiscithe chuig Tusla (TUSLA);
 - (iv) Cuirfear in iúl don fhostaí/saorálaí, faoi rún, go bhfuil líomhain déanta ina choinne, nótálfar cineál an líomhain agus a bhfreagra agus cuirfear ar aghaidh chuig TUSLA iad;
 - (v) Beidh sé mar phríomhthosaíocht a chinntiú nach mbeidh aon leanbh i mbaol neamhriachtanach. Déanfaidh Comhairle Contae Fhine Gall, mar ábhar práinne, aon bhearta cosantacha is gá. Beidh na bearta sin comhréireach leis an leibhéal riosca.
 - (vi) Beidh an ghníomhaíocht atá le déanamh ag Acmhainní Daonna mar threoir ag na nósanna imeachta inmheánacha comhaontaithe i.e., Nósanna Imeachta Casaoide agus Araíonachta na Comhairle, an conradh fostaíochta is infheidhme, agus rialacha an cheartais aiceanta, nuair is iomchuí;
 - (vii) Cuirfidh an Stiúrthóir Seirbhísí Corparáideacha an líomhain in iúl don Phríomhfheidhmeannach a luaithe is féidir.
- d. Féadfar líomhaintí earráideacha nó mailíseacha a chur faoi fhostaithe/chonraitheoirí. Mar sin, déileálfar go hígair le haon líomhain mhí-úsáide agus cuirfear tacaíocht ar fáil d'fhostaithe/chonraitheoirí trí Oifigeach Leasa Foirne na Comhairle..

10 Rialachas

Is ar Leabharlannaí an Chontae a bheidh an fhreagracht deiridh as cosaint agus leas na leanaí go léir a úsáideann seirbhísí leabharlainne agus a fhreastalaíonn ar / a ghlacann páirt in imeachtaí. Agus an fhreagracht seo á tabhairt aici, déanfaidh sí Leanaí a Bhaineann go Sonrach le Seirbhís a Tháirgeadh agus a athbhreithniú, nuair is cuí

Ráiteas Coimirce

- A chinntiú go dtuairiscíonn Foireann na Leabharlainne ábhair imní faoi chosaint agus leas leanaí don Oifigeach Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí nó don ionadaí
- A chinntiú go bhfuil foireann na Leabharlainne ar an eolas agus go gcuirtear oiliúint chuí orthu maidir le cúrsaí um Chosaint Leanaí agus leas.
- A chinntiú nuair a dhéanann an Roinn Acmhainní Daonna gníomhartha mar fhreagra ar mhí-úsáid leanaí líomhnaithe, go bhfuil gníomhartha den sórt sin á dtreorú ag na nósanna imeachta inmheánacha comhaontaithe.
- A chinntiú nuair a dhéantar líomhaintí earráideacha nó mailíseacha mí-úsáide i gcoinne fostaithe, go gcaitear go hígair le líomhaintí den sórt sin, agus go gcuirtear tacaíocht ar fáil d'fhostaithe tríd an Oifigeach Leasa Foirne.

Glacfaidh Leabharlannaithe Feidhmiúcháin Sinsearacha agus bainisteoirí brainse/pointe seirbhíse leabharlainne freagracht as cosaint agus leas gach linbh ó lá go lá agus iad ag úsáid seirbhísí leabharlainne. Agus an fhreagracht seo á ghlacadh aige, déanfaidh sé/sí:

- A chinntiú go dtuairiscíonn foireann na Leabharlainne ábhair imní faoi chosaint agus leas leanaí don Oifigeach Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí nó don ionadaí.
- A chinntiú go gcloíonn foireann na Leabharlainne leis an gCód Iompair ar chosaint agus leas leanaí.

- A chinntiú go bhfuil foireann na Leabharlainne ar an eolas agus go gcuirtear oiliúint chuí orthu i gcúrsaí cosanta agus leasa leanaí.

Glacfaidh foireann uile na Leabharlainne freagracht as cosaint agus leas leanaí a úsáideann seirbhísí leabharlainne. Agus iad ag tabhairt faoin bhfreagracht seo, déanfaidh siad:

- Freastal ar Oiliúint Feasachta ar Chosaint Leanaí
- Bheith eolach ar na Ráitis Shonracha um Chosaint Leanaí Corparáideacha & Seirbhísí a bhaineann le leanaí i leabharlanna
- Cloí leis an gCód Iompair maidir le cosaint agus cosaint leanaí a bhaineann leas as seirbhísí a sholáthraíonn an Chomhairle
- A chur in iúl don Oifigeach Idirchaidrimh Ainmnithe um Chosaint Leanaí nó an Leas-Cheann Comhairle má tá cúis réasúnach imní aige/aici go bhféadfadh go ndearnadh, nó go bhfuil, nó go bhfuil an baol ann go ndéanfaí mí-úsáid nó faillí ar leanbh.

11 Cur i bhfeidhm

Forbraíodh an Ráiteas um Chosaint Leanaí atá Sonrach do Sheirbhísí de réir na gceanglas faoin Acht um Thús Áite do Leanaí 2015, Tús Áite do Leanaí: Treoir Náisiúnta, agus Treoir TUSLA ar Ráiteas um Chosaint Leanaí a Fhorbairt. Aithnítear gur próiseas leanúnach é an cur i bhfeidhm. Tá Comhairle Contae Fhine Gall tiomanta do chur i bhfeidhm an Ráitis Seirbhíse Sonrach seo um Chosaint Leanaí agus na nósanna imeachta a thacaíonn lenár rún leanaí a choinneáil sábháilte ó dhochar agus muid ag baint leasa as ár seirbhísí.